

Notitie

Referentienummer

<>

Datum

22 september 2012

Kenmerk

283335

Betreft

Geluidsscherm UPGE Almelo

Ruimtelijke onderbouwing (versie 3)

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding voor de omgevingsvergunning*

Het Uitvoeringsprogramma Geluid Emplacementen (UPGE) is een programma van ProRail dat erop gericht is om de geluidsoverlast van spoorwegemplacementen te verminderen. Het programma heeft tot doel de voorkombare piekgeluiden (booggeluid en voeggeluid) op emplacementen aan te pakken. Hiermee moeten de emplacementen aangepast worden om aan de geluidsnormen te voldoen uit de Handreiking Industrielawaai of aan de eisen uit de milieuvergunning (als die hogere waarden dan de Handreiking toelaat).

Onder booggeluid wordt het snerpende geluid verstaan dat ontstaat als de wielen van een trein in een gebogen spoor enigszins gaan wringen. Voeggeluid is het bonkende geluid dat ontstaat als de wielen van een trein over de voegen in de spoorstaven rijden.

Binnen UPGE kunnen verschillende oplossingen worden toegepast:

- Logistieke optimalisatie volgens de principes van Inno-Emplacement: minder rangeren betekent minder piekgeluid;
- Fricatieverbeteraars aanbrengen met spoorstaafconditioneringssystemen om booggeluid te verminderen;
- Voegloos spoor maken van de spoorstaven en wissels;
- Geluidsschermen plaatsen;
- Gevelisolatie toepassen.

Voorkeur heeft het voorkomen van piekgeluid, vervolgens de bronaanpak (frictieverbeteraars en voegloos maken) en dan de overdrachtsmaatregelen (geluidsscherm). Als dat allemaal geen effect heeft, wordt geluidisolatie bij woningen toegepast.

Op emplacement Almelo zijn oplossingen in de vorm van logistieke optimalisatie, frictieverbeteraars en het voegloos maken van sporen reeds toegepast. Deze oplossingen bleken onvoldoende om te voldoen aan de eisen uit de milieuvergunning. Daarom is besloten om geluidsschermen te bouwen aan de noord- en zuidzijde van het emplacement. Voor de bouw van deze geluidsschermen is het noodzakelijk om een Omgevingsvergunning aan te vragen.

1.2 Ligging plangebied

De geluidsschermen worden geplaatst naast het westelijke deel van spoorwegemplacement Almelo, aan de noord- en zuidzijde (zie onderstaande luchtfoto).

1.3 Huidige planologische regiem

Ter plaatse van het plangebied gelden de volgende vigerende bestemmingsplannen:

- Noord e.a., herziening 2008;
- Uitbreidingsplan Noord 1950;
- Bouwverordening Almelo 1932;
- West 1930;
- Bouwverordening Almelo 2012.

1.4 Afwijken van het bestemmingsplan

De strijdigheid van het bouwplan met de bovenstaande bestemmingsplannen betreft voornamelijk de overschrijding van de hoogtebepaling en het te bebouwen oppervlakte.

Het te bebouwen oppervlakte van de schermen bedraagt ca. 35,5 en 32,6 vierkante meter. Hierdoor kan door de gemeente Almelo geen medewerking kan worden verleend op basis van bijlage II BOR. Hierdoor is het noodzakelijk om de uitgebreide procedure te doorlopen om de afwijking van de vigerende bestemmingsplannen te kunnen verlenen.

1.5 *Eisen aan een ruimtelijke onderbouwing*

Voorliggende notitie maakt onderdeel uit van de aanvraag van een Omgevingsvergunning voor de bouw van een tweetal geluidsschermen op spoorwegemplacement Almelo.

Artikel 5.20 van het Besluit Omgevingsrecht verklaart wat betreft de inhoud van een ruimtelijke onderbouwing een aantal wetsartikelen van toepassing. Een goede ruimtelijke onderbouwing bevat de volgende informatie:

- Een verantwoording van de gemaakte keuzen;
- Een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding;
- De uitkomsten van het in artikel 3.1.1 bedoelde overleg;
- De uitkomsten van het met toepassing van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht verrichte onderzoek;
- Een beschrijving van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding zijn betrokken. Het ontwerpbesluit zal voor een ieder ter inzage worden gelegd. Er wordt gelegenheid geboden om zienswijzen in te dienen;

Voor zover bij het project geen milieueffectrapport als bedoeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer wordt opgesteld, waarin de hierna volgende onderdelen zijn beschreven, worden in de ruimtelijke onderbouwing ten minste neergelegd;

- Een beschrijving van de wijze waarop met de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden;
- Voor zover nodig een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met overige waarden van de in het besluit begrepen gronden en de verhouding tot het aangrenzende gebied;
- Een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het besluit zijn betrokken; het betreffende hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer heeft betrekking op luchtkwaliteitseisen. Deze zijn beschreven in paragraaf 5.4.

2 **Huidige situatie**

2.1 *Het plangebied in breder perspectief*

Het emplacement bevindt zich in het gebied dat omsloten wordt door de Aalderinkssingel, het Overijssels Kanaal, het Stationsplein en de Parallelweg. Ten zuiden van het emplacement bevindt zich een woonwijk, ten noorden een industrieterrein en ten oosten het centrum van Almelo. De geluidsschermen dienen met name om de geluidsbelasting op de woningen en woonboten ten zuiden en ten noorden van het emplacement te verlagen.

2.2 *Het plangebied*

ProRail is voornemens om twee geluidsschermen te realiseren:

- Geluidsscherm aan de noordzijde van het emplacement, op de oevers van het Overijssels Kanaal. De schermeindes bevinden zich tegenover Haven Noordzijde 129 en de toerit naar de firma Ten Cate aan de Haven Noordzijde.
- Geluidsscherm aan de zuidzijde van het emplacement, vanaf de Aalderinkssingel naast de Parallelweg richting het station. Dit scherm vervangt het reeds aanwezige geluidsscherm.

3 **Planbeschrijving**

Zie ook ontwerptekeningen 283335-GS-VO-01-D1.1 en 283335-BS-AB-03-01-D1 die als bijlage zijn toegevoegd.

De locatie, de hoogte en de lengte van de schermen zijn bepaald middels een akoestisch onderzoek, uitgevoerd door de firma Peutz.

Het scherm aan de noordzijde van het emplacement krijgt aan de westzijde een hoogte van 3,0 meter +BS (Bovenkant Spoorstaaf) en aan de oostzijde een hoogte van 4,5 meter +BS. Aangezien BS zich gemiddeld ca. 50 centimeter boven maaiveld bevindt, wordt het scherm vanaf maaiveld gemeten 3,5 tot 5,0 meter hoog. Het scherm aan de zuidzijde van het emplacement krijgt een hoogte van 4,0 meter tot 4,5 meter +BS (4,5 tot 5,0 meter gemeten vanaf maaiveld).

Op verzoek van de gemeente Almelo worden de geluidsschermen opgebouwd uit houtvezelbetonelementen in de kleur groengrijs (RAL 7009 aan beide zijden) tot een hoogte van 1,50 m +BS. Daarboven worden transparante elementen toegepast. Op deze manier sluiten de geluidsschermen aan bij de geluidsschermen die reeds geplaatst zijn ter hoogte van station Almelo (naast de Parallelweg).

Conform de ontwerpvoorschriften van ProRail dient het geluidsscherm zowel geluidsabsorberend als geluidsisolerend te worden uitgevoerd. De transparante delen zijn niet geluidsabsorberend (reflecterend), maar hiermee is rekening gehouden in het akoestisch onderzoek.

Ter plaatse van de schermeindes dient het scherm conform de ontwerpvoorschriften van ProRail geleidelijk in hoogte af te nemen. In het ontwerp nemen de schermeinden over een lengte van 8,0 meter diagonaal in hoogte af.

Conform de ontwerpvoorschriften van ProRail dient vogelbescherming op de transparante schermdelen te worden aangebracht. Op verzoek van de gemeente Almelo wordt de bescherming uitgevoerd middels ingefreesde strepen (in plaats van stickers).

4 Beleidskader

4.1 Rijksbeleid: Nota Ruimte

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en de belangrijkste bijbehorende doelstellingen voor de komende decennia. Op 27 februari 2006 is de Nota Ruimte formeel in werking getreden. Het accent verschuift van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie. Ruimte voor ontwikkeling betekent ook dat het Rijk voor ruimtelijke waarden van nationaal belang waarborgen creëert om die te kunnen behouden en ontwikkelen.

De nationale belangen omvatten globaal genomen:

- Nationale planologische principes zoals gebundelde verstedelijking en versterking van de kwaliteiten van het landschap;
- De ontwikkeling van de Randstad, de mainports en een aantal grote bouwlocaties;
- De bescherming en ontwikkeling van een aantal groene en blauwe gebiedscategorieën;
- Ruimtelijke garanties voor de nationale grondstoffen- en energieproductie.

Het rijksplanologische beleid spreekt zich niet uit over dergelijke beperkte ontwikkelingen.

4.2 Provinciaal beleid: Omgevingsvisie Overijssel

Het provinciaal beleid is verwoord in tal van plannen. Het belangrijke plan betreft de Omgevingsvisie Overijssel 2009.

De Omgevingsvisie Overijssel betreft een integrale visie die het voorheen geldende Streekplan Overijssel 2000+, het Verkeer- en vervoerplan, het Waterhuishoudingsplan en het Milieubeleidsplan samen brengt in één document. Hiermee is de Omgevingsvisie het integrale provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. De Omgevingsvisie is op 1 juli 2009 vastgesteld door Provinciale Staten en op 1 september 2009 in werking getreden.

De hoofdambitie van de Omgevingsvisie is een toekomstvaste groei van welvaart en welzijn met een verantwoord beslag op de beschikbare natuurlijke hulpbronnen en voorraden. Het bouwvoornemen is van beperkte planologische betekenis. Het bouwvoornemen voldoet aan dit uitgangspunt van de Omgevingsvisie.

4.3 *Gemeentelijk beleid*

Het beleid van de gemeente Almelo is vastgelegd in diverse beleidsstukken. Het 'Masterplan Almelo' en het structuurplan 'Symbiose tussen stad en land' zijn in dit kader de belangrijkste.

4.3.1 *Masterplan Almelo*

Het Masterplan is in oktober 2004 vastgesteld en is een raamwerk voor afzonderlijke plannen. Het laat de samenhang zien en langs welke structuren de stad zich wil ontwikkelen. De projectlocatie binnen de plandelen Centrum en Noord. In dit gebied zijn op basis van het Masterplan dan ook geen ontwikkelingen te verwachten die niet in lijn zouden liggen met onderhavige bouwaanvraag.

4.3.2 *Symbiose tussen stad en land"*

Hoewel het ontwerp Structuurplan Almelo ('Symbiose tussen stad en land') al in 1997 in procedure werd gebracht, heeft het tot 2003 geduurd voordat het plan werd vastgesteld. Belangrijkste redenen voor deze vertraging waren de gemeentelijke herindeling en groeiprognoses met betrekking tot de behoefte aan bedrijventerreinen die door de lange voorbereidingsprocedure achterhaald bleken.

Het gebied waarin de projectlocatie is gelegen, is op de structuurplankaart aangeduid als 'wonen'. Daarnaast wordt het gebied aangewezen als 'economische ontwikkelzone'. Ook wordt in het structuurplan nog gesproken over de wens om het emplacement te verplaatsen naar een locatie buiten de stad. Van een dergelijke uitplaatsing is vooralsnog geen sprake.

5 **Milieuaspecten**

5.1 *Algemeen*

Artikel 5.20 van het BOR verklaart voor de inhoud van een besluit als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3 Wabo, artikel 3.1.6 van overeenkomstige toepassing. Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de ruimtelijke onderbouwing een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. In deze paragraaf worden de resultaten van het onderzoek naar de milieukundige uitvoerbaarheid beschreven.

5.2 *Geluid*

De firma Peutz heeft in opdracht van ProRail een akoestisch onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van dat onderzoek zijn als volgt:

Huidige situatie

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{A,T}$) ten gevolge van het emplacement ter hoogte van de nabij gelegen beoordelingsposities bedraagt ten hoogste 60, 52 en 43 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Hiermee worden de maximale grenswaarden conform de Handreiking van 55 en 50 dB(A) in respectievelijk de dag- en avondperiode met ten hoogste 5 en 2 dB(A) overschreden. De overschrijdingen worden met name veroorzaakt door het booggeluid bij de afbuigende passage van wissels, het rolgeluid van het goederenmaterieel, tractie van locomotieven aan de uiteinden van het emplacement en het stationair draaien van locomotieven. In de nachtperiode wordt voldaan aan de maximale grenswaarde van 45 dB(A).

Toekomstige situatie (na realisatie geluidsschermen):

Positie (zie fig. 1)	Omschrijving	$L_{A,T}$ in dB(A)		
		dag	avond	nacht
1	Woning Parallelweg	43 (44)	31	34
2	Woning Parallelweg	44	43	39
3	Woning Parallelweg	45	44	39
4	Woning Parallelweg	47	44	40
5	Woning Parallelweg	46	41	36
6	Woning Parallelweg	40	37	33
7	Woning Parallelweg	40	40	36
8	School	40	41	–
9	Woontorens	45	38	31
10	Woonboot Overijssels kanaal	41	39	29
11	Woning Haven noordzijde	45	44	39
14	Woning Parallelweg	43	35	37
15	Woning Parallelweg	43	38	38
23	Woning Haven noordzijde	42	44	40

Tabel 1

Uit tabel 1 blijkt dat voor beide varianten op alle posities wordt voldaan aan de grenswaarden voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,T}$ van 50, 45 en 40 dB(A) in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode.

NB: in het onderzoek werd nog uitgegaan van twee varianten. Een van beide varianten is uitgewerkt tot de huidige plannen.

5.3 *Bodem*

De GeoBrowser van ProRail laat zien dat het gebied ter plaatse van de projectlocaties (potentieel) ernstig verontreinigd is. Grontmij & DHV hebben daarom bij SBNS aanvullende informatie opgevraagd.

De bodem (onder het ballastbed) ter plaatse van de projectlocaties maakt deel uit van een zogeheten 'geval van ernstige bodemverontreiniging'. Het betreft een verontreiniging vanaf onderzijde ballast tot circa 1 meter onder maaiveld

SBNS heeft een raamsaneringsplan laten opstellen en beschikken door het bevoegd gezag. Op grond van dit raamsaneringsplan kan voor toekomstige bodemsaneringen en overige handelingen in de verontreinigde grond volstaan worden met een Plan van Aanpak. SBNS is houder van de beschikking (lees: vergunning).

Bovenstaande heeft tot gevolg dat op de uitvoering van werkzaamheden in de grond ter plaatse van de projectlocaties het regime van de Wet bodembescherming (Wbb) van toepassing is. Dit betekent in hoofdlijnen het volgende:

- De werkzaamheden in de grond moeten worden uitgevoerd door een BRL7000 gecertificeerde (onder)aannemer.
- Voorafgaand aan de uitvoering dient een Plan van Aanpak (inclusief V&G-plan) met betrekking tot de omgang met de verontreiniging te worden opgesteld en te zijn goedgekeurd door het bevoegd gezag Wbb (gemeente Almelo).
- Op het werk ter plaatse is milieukundig toezicht door een BRL6000 gecertificeerde milieukundig begeleider (mkb) noodzakelijk.
- De vrijkomende grond dient gescheiden te worden afgevoerd van de overige vrijkomende grond en vrijkomend ballast.

5.4 *Luchtkwaliteit*

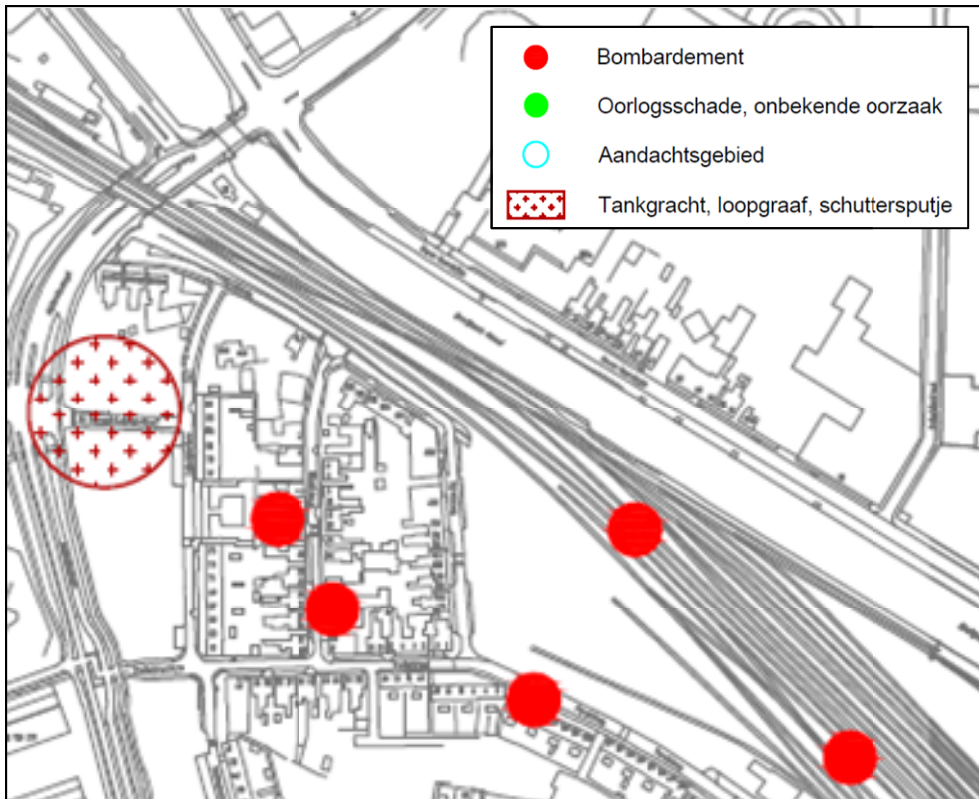
Het geluidsscherm heeft geen invloed op de luchtkwaliteit op en naast het emplacement. Daarom worden in de voorliggende notitie de gevolgen voor de luchtkwaliteit niet beschreven.

5.5 *Externe veiligheid*

In opdracht van de gemeente Almelo heeft Reaseuro een historisch onderzoek uitgevoerd naar conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Dit onderzoek is van toepassing op gehele gebied binnen de gemeentegrenzen, dus ook op de projectlocaties.

De bovenstaande afbeelding is onderdeel van een tekening uit de rapportage van Reaseuro. Op de afbeelding is zichtbaar dat rondom de projectlocaties bombardementen zijn uitgevoerd.

Figuur 1: uitkomsten historisch onderzoek Reaseuro

ProRail heeft contact gezocht met de gemeente Almelo en Reaseuro en geconcludeerd dat vervolgonderzoek **niet** noodzakelijk is. Op basis van de bestekken voor reeds aanwezige geluidsschermen op en rondom het emplacement heeft ProRail de volgende eisen geformuleerd voor de realisatiefase:

- Trillingsvrij funderen
- Lokale, realtime dieptedetectie tijdens de uitvoering

5.6 Flora & fauna

Via de site <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/> van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie kan worden nagegaan of de projectlocaties zich bevinden in of nabij één van de onderstaande gebieden:

- Natura 2000
- Beschermde natuurmonumenten Wetlands
- Nationale Landschappen
- Nationale Parken
- Ecologische Hoofdstructuur

Voor de locatie Almelo is dat **niet** het geval. Op verzoek van de gemeente Almelo heeft ProRail de firma EcoGroen opdracht gegeven om een natuurtoets uit te voeren op locatie. In juni 2011 heeft EcoGroen de uitkomsten van het onderzoek aangeleverd (rapportage 'Quickscan natuurtoets geluidswerende voorzieningen spoor, Almelo', d.d. 15 juni 2011). EcoGroen geeft in de rapportage aan dat vervolgstappen in het kader van de natuurwetgeving **niet** noodzakelijk zijn, maar adviseert wel om tijdens de uitvoering rekening te houden met het broedseizoen (van 15 maart tot 15 juli).

5.7 Archeologie

ProRail heeft contact gezocht met de regioarcheoloog over het geluidsschermenproject. Het advies van de regioarcheoloog was als volgt:

Op de archeologische waardenkaart van de gemeente Almelo ligt het gehele plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Bij hoge verwachting is vrijstellingsgrens 250 m². Onderzoek zou dan in principe verplicht zijn. We zijn echter voornemens om de vrijstellingsgrens op te trekken naar 2500 m², omdat die 'postzegelonderzoeken' in locaties kleiner dan 2500 m² doorgaans niets opleveren.

Bovendien ligt de sleuf voor schermdeel III geklemd in een zeer smalle strook tussen spoortaalud en het kanaal. Deze strook zal naar verwachting een sterk geroerde bodem hebben. Voor zover er nog hier en daar archeologische sporen aanwezig zijn, is de meerwaarde qua archeologische opbrengst te verwaarlozen.

We gaan er vanuit dat aan de zuidkant er weinig bodemverstoring zal plaatsvinden vanwege ophoging van de schermen. Bij de aanleg van de huidige schermen zal de bodem ook al sterk geroerd zijn.

Kortom, onderzoek vooraf of tijdens de aanleg is derhalve niet nodig.

6 Waterparagraaf

Het geluidsscherm heeft geen invloed op de waterhuishouding op en naast het emplacement, vanwege de minimale (vloer)oppervlakte van het bouwwerk. De funderingsconstructie heeft daarnaast geen invloed op de grondwaterstand. Daarom worden in de voorliggende notitie de gevolgen voor de waterhuishouding niet beschreven.

7 Uitvoerbaarheid

7.1 Economische uitvoerbaarheid

De kosten voor de bouw van het scherm komen voor rekening van ProRail. De gemeentelijke kosten zijn beperkt tot de ambtelijke kosten, welke verbonden zijn aan het voeren van de planologische procedure. Deze kosten worden verhaald middels de legesverordening. Hiermee is het kostenverhaal anderszins verzekerd en is op grond van artikel 6.12, lid 2 onder a geen exploitatieplan nodig.

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Op de voorbereiding van een omgevingsvergunning, die wordt verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3 Wabo, is in artikel 6.18 van het Bor artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit artikel regelt het verplichte vooroverleg met betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

Gezien de complexiteit en impact van de voorgenomen plannen, is het overleg beperkt gebleven tot overleg met de gemeente Almelo. Daarbij zijn diverse zaken afgestemd, onder andere over de vormgeving en de dimensies van de geluidsschermen. ProRail heeft daarnaast in het voortraject met regelmaat contact gehad met omwonenden tijdens informatiebijeenkomsten.

8 Bijlagen:

- Ontwerptekening 283335-GS-VO-01-D1.1
- Ontwerptekening 283335-BS-AB-03-01-D1